

Dina Bahrami
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), asioimistulkkkaus
Opinnäytetyö, 2021

ETURAUHASSYÖPÄÄN LIITTYVÄ SANASTO SUOMI – PERSIA (FARSI)

TIIVISTELMÄ

Dina Bahrami

Eturauhassyöpään liittyvä sanasto suomi-persia (farsi)

60 sivua ja 1 liite

Syksy 2021

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Tulkki (AMK), asioimistulkkaus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia kaksikielinen suomi-persia (farsi) eturauhassyöpään liittyvä sanasto. Opinnäytetyö koostuu raportista ja sanastosta. Tietoperustassa käsitellään eturauhasta, eturauhassyöpää ja sen oireita sekä erilaisia hoitomuotoja. Sen lisäksi raportiosuudessa kerrotaan sanastotyön perusteista ja käänösstrategioista. Opinnäytetyössä myös esitellään asioimistulkkausta ja erityisesti asioimistulkkausta terveysalalla.

Opinnäytetyö on tehty Moniheli ry:n varten, jossa päätavoitteena on erilaisten kulttuurisensitiivisen jalkautuvan työn mallien kehittäminen, jolla ehkäistään tarttumattomia sairauksia Afrikasta ja Lähi-idästä Suomeen muuttaneilla. Terkku-hanketta toteutetaan yhteistyössä Monihelin jäsenjärjestöjen sekä Diakonia-ammattikorkeakoulu DIAK:in ja Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa. Hanke on STEA:n rahoittama ja se on suunniteltu ajalle (2020-2022).

Opinnäytetyön tuloksena syntynyt sanasto on työn liitteenä. Liitteeseen on koottu 54 termiä suomenkielisine määritelmineen ja farsinkielisine vastineineen. Sanasto on luotu ja tarkastettu yhdessä Diakin terveysalan lehtorin kanssa. Sanaston farsinkielisen osuutta on tarkistuttanut kahta kokenutta farsinkielen tulkkiä.

Asioimistulkkaus terveysalalla vaatii tulkilta ajantasaista sanastoa ja erikoisalan kielen tuntemusta. Tämä on ensimmäinen suomi-persia eturauhassyöpään liittyvä sanasto, josta asioimistulkit, asioimistulkkiopiskelijat ja Terkku-hankkeessa työskentelevät asiantuntijat voivat hyötyä.

Asiasanat: asioimistulkkaus, eturauhanen, eturauhassyöpä, farsi, sanastotyö, tulkki

ABSTRACT

Dina Bahrami

Glossary of prostate cancer Finnish–Persian

60 pages and 1 appendix

Autumn 2021

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree in Humanities, Community Interpreting

Community Interpreter

The purpose of this thesis was to compile a Finnish–Persian (Farsi) glossary of prostate cancer. The thesis consists of a report and a glossary. The knowledge base deals with prostate cancer and its symptoms, as well as various treatments. In addition, the report section illustrates the basics of vocabulary work and translation strategies. The thesis also introduces community interpreting and especially community interpreting in the field of health.

The thesis has been done for the Terkku project, where the main goal is to develop various models of culturally sensitive practical work that prevent non-communicable diseases from those who have moved to Finland from Africa and the Middle East. The Terkku project is being implemented in co-operation with Moniheli's member organizations and Diaconia University of Applied Sciences DIAK and Laurea University of Applied Sciences. The project is funded by STEA and is planned for the period (2020-2022).

The glossary created as a result of the thesis is attached to the thesis. The appendix contains 54 terms with their Finnish definitions and Farsi equivalents. The glossary was created and inspected together with Diak's lecturer of health care. The Farsi language part of the glossary was checked by two experienced Persian interpreters.

Community interpreting in the health field requires an up-to-date vocabulary and knowledge of the language of the specialty. This is the first Finnish–Persian dictionary related to prostate cancer that can be used by community interpreters, community interpreter students and experts working on the Terkku project.

Keywords: community interpreting, prostate, prostate cancer, Farsi, glossary work, interpreter

دینا بهرامی

واژه نامه سرطان پروستات فنلاندی-فارسی

۶۰ صفحه و ۱ ضمیمه

پاییز ۲۰۲۱

دانشگاه علمی کاربردی دیاکونیا

کارشناسی در علوم انسانی

مدرک مترجمی شفاهی ، مترجم (امک)

هدف از این پایان نامه گردآوری واژه نامه دوزبانه فنلاندی-فارسی مرتبط با سرطان پروستات بود. پایان نامه شامل بخش تئوری و واژه نامه است. در بخش تئوری موضوع پروستات، سرطان پروستات و همچنین انواع مختلف درمان آن بررسی می گردد. علاوه بر این علاوه بر این در بخش تئوری، اصول پایه واژه نامه و راهبرد ترجمه شرح داده می شود. این پایان نامه همچنین به معرفی تفسیر ترجمه و به ویژه ترجمه در زمینه بهداشت و سلامت می پردازد.

این پایان نامه برای پروژه ترکو (Terku) انجام شده است که هدف اصلی آن بهبود الگوهای کاری به منظور آگاه سازی در فرهنگ های متفاوت می باشد، این الگوهای کاری برای پیشگیری از بیماری های غیر مسری (غیر واگیردار) در بین مهاجرانی است که از آفریقا و خاورمیانه به فنلاند نقل مکان کرده اند. پروژه «ترکو» با همکاری سازمان های عضو «مونی هلی (Moniheli)» و دانشگاه علوم کاربردی دیاکونیا دیاک و دانشگاه علمی کاربردی «لا اورا» اجرا می شود. این پروژه توسط «اس ت آ» تأمین مالی می شود و برای دوره زمانی (۲۰۲۰-۲۰۲۲) برنامه ریزی شده است.

واژه نامه تولید شده در ضمیمه پایان نامه یافته می شود. ضمیمه شامل ۵۴ کلمه به همراه تعاریف آنها به فنلاندی و معادل های فارسی آنها می باشد. این واژه نامه با همکاری استاد علوم بهداشت دانشگاه «دیاک» تهیه و بررسی شده است.

مترجمینی که در حوزه علوم پزشکی فعالیت می کنند، باید آخرین اطلاعات جدید از لغات و زبان تخصصی این رشته را داشته باشند. این اولین واژه نامه فارسی به فنلاندی مربوط به سرطان پروستات است که می تواند توسط مترجمان، دانشجویان مترجمی و متخصصان شاغل در پروژه ترکو مورد استفاده قرار گیرد.

کلمات کلیدی: ترجمه، پروستات، سرطان پروستات، فارسی، واژه نامه، مترجم

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TEORIAA JA KESKEISET KÄSITTEET	6
2.1 Asioimistulkkauksen ammattina	6
2.2 Asioimistulkin ammattisääntö	6
2.3 Tulkin valmistautuminen tulkkaukseen	7
2.3.1 Tiedonhankinta ja soveltamistaidot	8
2.4 Asioimistulkkauksen terveysalalla	8
2.4.1 Kulttuuriset haasteet terveysalan tulkkaustilanteissa	9
2.4.2 Kielelliset oikeudet lainsäädännössä	10
3 ETURAUHASSYÖPÄ	12
3.1 Eturauhassyövän aiheuttaja	13
3.2 Eturauhasen rakenne ja sen toiminta	13
3.3 Eturauhasen rakenne	13
3.4 Eturauhasen sairaudet	14
4 ETURAUHASSYÖVÄN TUTKIMINEN	15
4.1 Eturauhassyövän hoito	16
4.2 Leikkaus	16
4.3 Lääkehoito	17
4.4 Solunsalpaajat	18
5 SANASTOTYÖN MENETELMÄT	20
5.1 Terminologinen sanastotyö	21
5.1.1 Käsiteanalyysi	21
5.1.2 Tarkoitteet	21
5.1.3 Käsitteet	21
5.2 Käsitejärjestelmät	22
5.2.1 Hierarkkinen suhde	22
5.2.2 Koostumussuhde	22
5.2.3 Funktiosuhde	22
5.3 Määritelmät	23

5.3.1 Termit.....	23
6 KÄÄNNÖSTEORIA JA KÄÄNNÖSSTRATEGIAT	24
6.1 Lingvistinen käännösteoria.....	24
6.2 Kommunikatiivinen käännösteoria	24
6.2.1 Skoposteoria	25
6.2.2 Pragmaattiset adaptaatiot	25
6.2.3 Kotouttaminen ja vieraannuttaminen käänносstrategioina.....	25
7 SANASTOTYÖN PROSESSIN KUVAUS	27
7.1 Vastineen haku ja eettisyys.....	28
7.2 Ongelmakohtien ratkaiseminen.....	28
8 POHDINTA	31
LÄHTEET.....	34
SANASTOTYÖN FARSINKIELISTEN TERMIEN LÄHTEET	38
LIITE 1. Eturauhassyöpään liittyvä sanasto suomi—persia (farsi)	42

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoituksena on luoda kaksikielinen suomi-persia (farsi) miesten eturauhassyöpään liittyvä sanasto. Sanastotyö tehdään Terkku-hanketta varten. Terkku-hanke toteutuu ajalla 2020—2022. Hankkeen tavoitteena on kehittää kulttuurisensitiivinen jalkautuvan työn malleja, niin että ehkäistään tarttumattomia sairauksia Afrikasta ja Lähi-idästä Suomeen muuttaneilla. Jalkautuvaa työtä Terkku-hankkeessa toteutetaan yhteistyössä Moniheli ry:n jäsenjärjestöjen sekä Laurean ja Diakin kanssa. Sairaanhoidaja-, terveydenhoitaja- ja asioimistulkkiopiskelijat toteuttavat, suunnittelevat, ja arvioivat terveystapahtumia, joiden aiheena on tarttumattomat sairaudet. Kohderyhmän kanssa järjestetään erilaisia kohtaamisia erilaisissa matalan kynnyksen tapahtumissa ja tilaisuuksissa. (Moniheli ry, i.a.) Terkku-hankkeen työelämäohjaajani on Diakin terveystieteen lehtori. Opinnäytetyön tuloksena syntyvä kaksikielinen miesten eturauhassyöpään liittyvä sanasto on tarkoitettu Terkku-hankkeen, asioimistulkki- ja tulkkiopiskelijoiden käyttöön. Sanastosta hyötyvät myös kääntäjät ja kääntämisen opiskelijat.

Opinnäytetyössä käsitellään eturauhassyöpää ja sen oireita sekä hoitoa. Opinnäytetyössä esitellään asioimistulkkausta ja erityisesti asioimistulkkausta terveystieteen alalla, sanastotyön teoriaa, käännteoriaa- ja strategioita sekä kuvataan kaksikielisen eturauhassyöpäsanastotyön prosessia. Opinnäytetyössä tutkitaan, mitä käännteorioiden käyttöä terveystieteen alalla liittyvässä eturauhassyöpä-sanastotyössä voi soveltaa.

Opinnäytetyön tekeminen auttaa kasvamaan ammatillisesti, kun tutustun terveystieteen alaan tulkkausympäristönä ja tulkkausympäristössä huomioon otettaviin tekijöihin. Samalla kehityn sanastotyön tekemisessä ja käännteorioiden hallinnassa ja käännteorioiden soveltamisessa ja käytännön sanastotyössä. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittyä tulkkiopiskelijana molemmissa työkielissä. Opinnäytetyön tekeminen auttaa kehittämään tieteellistä kirjoittamista ja tutustuttaa tutkimusmenetelmiin.

Asioimistulkkausalan koulutuksessa on tehty useita opinnäytetöitä, jotka käsittelevät terveystieteen alalla sanastoa, mutta eturauhassyöpään liittyvää sanastoa suomi-

farsi-kieliparilla ei ole tehty. Siksi tämä on tärkeä työ josta monet farsinkieliset eturauhassyövästä kiinnostuneet voivat tätä sanastoa hyödyntää tarvittavissa elämäntilanteissa.

2 TEORIAA JA KESKEISET KÄSITTEET

Tämän luvun tavoite on perehdytys teoreettisesti ja käytännönläheisesti asioimistulkkaukseen ja sen keskeisiin käsitteisiin terveysalalla. Suomessa asioimistulkkausta pidetään sosiaalisena oikeutena. Asioimistulkkauksen järjestäminen ja sen maksaminen on viranomaisen vastuulla, asiakkaan kielitaidon puutteen tai riittämättömyyteen vuoksi. (Mäntynen 2013; Vuori 2015; Ollila 2017.)

2.1 Asioimistulkkaus ammattina

Asioimistulkkauksessa on kyse tulkattavan ja palveluntarjoajan välisestä vuorovaikutuksesta tulkatussa tilanteessa, jossa yhteisen kielen puutteen vuoksi kommunikointi ei toteudu riittävällä tavalla. Asioimistulkkaus tähtää siihen, että asioimis-tilanteissa tarkka viesti välittyy ja kielellinen tasa-arvo toteutuu. (SKTL. Asioimistulkin ammattisäännöstö.) Tulkkauksen avulla instituutiot ja siellä olevat työn-tekijät voivat täyttää tehtävänsä. (Koskinen ym., 2018, s.7-8). Oittisen ja Mäkisen mukaan asioimistulkki on kulttuurienvälisen viestinnän ammattilainen, joka on puolueeton viestinvälittäjä. Tulkilla ei ole kannanottoa viestinnän sanomissa ja viesteissä eikä aja kenenkään osapuoleen etua. Asioimistulkilta vaaditaan ammattitaitoa jota jokaisen tulkin tulee soveltaa niitä työhössään. Tulkilla täytyy olla työn perusedellytykset ja tuntemus tulkin roolista ja etiikasta, tulkkauskielestä ja kulttuurista, tulkkaustekniikan hallinnasta, ammattisanaston hallinnasta ja tulkkaustilanteen hallinnasta. (Oittinen & Mäkinen, 2007, s.298-299.)

2.2 Asioimistulkin ammattisäännöstö

Mikäli laki tai asetukset eivät toisin määrää, asioimistulkin ammattisäännöstö sitoo kaikkia Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry:n tulkkina toimivia jäseniä. (SKTL. Asioimistulkin ammattisäännöstö.) Eettisesti toimiva tulkki on salassapitovelvollinen, ei käytä väärin yhtään tietoa mitä tulkkauksen yhteydessä tulee ja hän ottaa vastaan vain sellaiset toimeksiannot, joihin hän ei ole esteellinen. Tulkki ei myöskään ota toimeksiantoa vastaan, mikäli hänen pätevyytensä ei siihen riitä. Tulkki

tulkkaa mitään lisäämättä tai pois jättämättä. Tulkki ei ole avustaja tai asiamies eli hänen tehtävänsä ei kuulu hoitaa muita asioita kuin pelkästään tulkkausta.

Iso osa tulkin ammattia on tehtävään huolellisesti valmistautuminen sekä selvitys tulkkauksen kulusta. Tulkin työn tavoitteena on viestin välittäminen ja kielellisen yhdenvertaisuuden toteuttaminen. Tulkin työn tavoite tapahtuu parhaiten, kun tulkki perehtyy toimeksiannon edellyttämään sanastoon, terminologiaan ja fraseologiaan. Tämän lisäksi tulkki valmistautuu toimeksiantoon ymmärtäen tilanteessa vallitsevat roolit ja pystyy soveltamaan tilanteeseen parhaiten työskentelevän. (SKTL, 2021. Asioimistulkin ammattisäännöstö.)

2.3 Tulkin valmistautuminen tulkkaukseen

Tulkki osoittaa ammattitaitoaan ja velvollisuuttaan valmistautumalla tulkkaukseen. Valmistautuminen on se pohjatyö, jonka tulkki tekee ennen varsinaista tulkkaussuoritusta. Monivaiheisessa valmistautumisen prosessissa yhdistyvät tehokas tiedonhankinta, tiedon analysointi ja soveltaminen sekä tiedon muistiin paiminen. Koska tulkkaus on aina ainutkertainen ja aikaan sidottu vuorovaikutustilanne, siihen tarvitaan aina jatkuvaa ongelmanratkaisukykyä. Toisin kuin kääntäjällä, tulkillä ei ole aikaa pohtia ratkaisujaan tai käyttää hakuteoksia tulkkaustilanteissa, joten tulkin on aina valmistauduttavaa etukäteen ennen tulkkaussuoritustaan.

Tulkki tutustuu toimeksiannon aihealueeseen ja nostaa tietotasoaan. Tulkillä on kyky varastoida tulkkaukseen tarvittavaa tietoa pitkäaikamuistissaan ja rakentamaan sitä, jos joutuu käyttämään samaa aihealuetta useaan kertaan. Tällöin tiedon varastoiminen pitkäaikaismuistiin tapahtuu valmistautumisen yhteydessä. (Paunonen, 2010, s.1-20.)

Tulkki valmistautuu toimeksiantoon parhaiten tutustumalla aiheeseen ja tutustuessaan kohtaa joko täysin tai osittain vieraita termejä. Tulkki voi myös tulkkauksen aikana kohdata itselleen vieraita sanoja ja termejä. Ensisilmäyksellä tulkki voi olettaa, että termit koskevat tiettyä erikoisalaa, mutta pelkkä miellelyhtymä

saattaa johtaa tulkkia väärään päätelmiin. Ennen toimeksiantoa tulkin tulee opetella tietyt erikoistermit mahdollisimman perusteellisesti, oivaltaa vaikeudet ja pyytää tarkennusta johonkin käsitteeseen tarvittaessa. Jokaista toimeksiantoa varten tulkin on tutustuttava materiaaleihin ja alan terminologiaan. Mitä laajempi yleistieto tulkilla on sitä paremmin hän suoriutuu tulkkaustilanteesta. (Oikeusministeriö, 2016, s.13, Ollilla 2017.)

2.3.1 Tiedonhankinta ja soveltamistaidot

Jokaisen kääntämisen ja tulkkauksen yhteydessä edellytetään tiedonhankinta- ja soveltamistaitoja. Tiedonhankintataidolla osataan käyttää tarvittavia työkaluja esimerkiksi sanakirjoja, terminologyökaluja. Vaikka kääntäjiltä ja tulkeilta vaaditaan laajaa sananvarastoa ei se välttämättä riitä koko työhön, vaan sanastotyön käyttö on välttämätöntä. (Tiittula, Liisa, 2014, s.18: Johdatusta kääntämiseen ja käännöstieteeseen. Helsingin Yliopisto, Nykykielten laitos.)

2.4 Asioimistulkkaus terveysalalla

Poutun ja Tenhonen-Lightfootin mukaan, Vehmanen (2017) toteaa, että Helsingin yliopistollinen sairaala osti vuonna 2017 yli 26 000 tuntia tulkkausta. Lisääntyneen maahanmuuton myötä Suomessa tulkkauspalveluiden käyttö terveysalalla on lisääntynyt. (Pouttu & Tenhonen-Lightfoot, 2020, s.60-61.)

Potilaan äidinkieli, yksilölliset tarpeet ja kulttuuri on otettava huomioon terveydenhuollossa. Vaikka asiakas ei koe tarvitsevänsä tulkkia, on viranomaisella oikeus ja jopa velvollisuus järjestää tulkki paikalle, jotta hänen oma ja asiakkaan oikeusturva varmistuu. (Forell, ym., 2017; Salo, 2007, s. 85.) Terveydenhuollossa puheen ja kielellisten käsitteiden ymmärrys on tärkeä tekijä, olipa kyseessä asiakas tai terveydenhuollon ammattilainen. Jokaisen ihmisen tulee ymmärtää omaa terveyttään ja sairauttaan ja olla mukana päätettäessä oman hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Siksi tulkkauksen onnistumisella on merkittävä osuus asiakkaan ja terveydenhuollon ammattilaisella välillä. (Ollila, 2017, s.5.) Salon (2007)

mukaan terveysalalla käytetään eniten tulkkauspalveluita. Tulkkipalveluiden käyttäminen terveysalalla luo oikeusturvaa sekä asiakkaille että työntekijöille. Ollilan (2017, s.17) mukaan Mäntynen (2013) toteaa, että terveysalalla tulkkauspalveluiden runsas käyttö aiheuttaa suuria kuluja, toisaalta onnistunut tulkkauspalvelu takaa merkittävää säästöä, kun asiakkaalle on pystytty tarjoamaan tehokasta hoitoa ajoissa. (Ollila, 2017, s.17.)

2.4.1 Kulttuuriset haasteet terveysalan tulkkauksilanteissa

Viialaisen (1995) mukaan kulttuurien välinen ero saattaa aiheuttaa haasteita monessa suomalaisessa terveydenhuolto-organisaatiossa, ja aiheuttaa monenlaisia väärinkäsityksiä, jolloin potilaan hoito voi olla hyvinkin haasteellista. Nämä kulttuurien väliset erot muun muassa voivat aiheuttaa erilaisia käsityksiä asiakkaan tilasta, ne voivat liittyä käyttäytymissääntöihin tai aikakäsitykseen. Käsitys perheenjäsenten asemasta eri kulttuureissa poikkeaa suomalaisesta kulttuurista, siksi on tärkeää ottaa huomioon asiakkaan toive tulkin sukupuoli tulkkauksilanteissa (Ollila, 2017, s. 18).

Iranissa potilaat käyvät mieluummin samaa sukupuolta olevan lääkärin vastaanotolla, vaikka silloinkin lääkärit välttelevät sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvien elinten nimien sanomista. Potilaat välittävät tarkoituksensa lääkärille käyttämällä epäsuoranaisia termiä tai viittausta.

Ollilan (2017, s. 8) mukaan Tuominen (1997) korostaa, että myös kulttuurien välisessä viestinnässä ilmenee eroavaisuuksia. Sanojen eripitoisuus, sanontapinoisuus, lauserakenteet vaikuttavat puhejakson keston. Tästä johtuen monelle suomalaiselle käsitteelle ei löydy vastaavuutta, ja siksi tulkin on määrittävää tai selittää sen asian jotta asiakas sen ymmärtää. (Ollila, 2017, s.8.)

2.4.2 Kielelliset oikeudet lainsäädännössä

Lainsäädäntö määrittelee tulkkauksen tarvetta terveydenhuollossa. Jokainen Suomessa pysyvästi asuva henkilö on oikeutettu saamaan ilman syrjintää hänen terveydentilansa edellyttämää terveys- ja sairaanhoitoa. (Salo 2007, s.494; Ollila 2017, s.85.)

Suomen lainsäädäntö säätelee maahanmuuttajille oikeutta saada tulkkauspalveluja. Laki kotouttamisen edistämisestä (L 1386/2010), ulkomaalaislaki (L 301/2004), hallintolaki (L 434/2003), hallintolainkäyttölaki (L 586/1996), kiellilaki (L 423/2003), laki vammaisuuden perusteella järjestettävissä palveluista ja tuki-toimista (L 380/1987), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (L 785/1992) ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (L 812/2000). Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (L 785/1992 3.§) todetaan, että laadukas ja hyvä terveys- ja sairaanhoito on jokaisen potilaan oikeus. Potilaalle on järjestettävä hoito ja kohdeltava niin, että hänen ihmisarvoaan ei loukata ja hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Jos terveydenhuollon ammattihenkilö ei osaa käyttää potilaan kieltä, mahdollisuuksien mukaan on järjestettävä tulkkausta. (Pouttu & Tenhonen-Lightfoot, 2020, s. 60, s.61.)

Rönnerbergin (2020, 11) mukaan Suomessa lainsäädäntö määrittelee jokaisen yksilön kielellisiä oikeuksia. Kaikissa tilanteissa yksilön oikeudet eivät toteudu, jolloin lainsäädännöllä pyritään takaamaan yksilö, joka ei puhu suomea tulee ymmärretyksi ja kuulluksi ja saa kommunikointi mahdollisuuden.

Sosiaalihuollon laissa (L 812/200) 4. pykälässä laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista on säädetty, että ”asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkielensä ja kulttuuritaustansa on otettava huomioon”.

Jos terveysalan henkilöstö ei hallitse asiakkaan kieltä, tulee hänen mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että asiakkaalle hankitaan tulkki. (Rönnerberg 2020, s. 15).

Rönnerbergin (2020, s. 16) mukaan on syytä muistaa, että potilaslaki velvoittaa, että potilasta pitää hoitaa yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tilanteessa, jossa yhteistä kieltä ei ole, on syytä käyttää ammattitaitoista tulkkiä. (Rönnerberg 2020, s.16).

Sosiaali- ja terveystalveluissa on aina mahdollisuuksien mukaan käytettävä koulutettua ja ammattitaitoista tulkkiä. Tulkki on aina vaitiolovelvollinen ja puolueeton ammattilainen, joka varmistaa, että jokainen osapuoli tulee kuulloksi ja ymmärretyksi. Tulkki ei voi olla sukulainen, puoliso eikä varsinkaan alaikäinen lapsi ei voi toimia tulkkina. Lapsella ei ole kummallakaan kielellä sellaista ammattitasoista sanavarastoa niin kuin tulkilla, eikä häneltä voi sellaista vaatia. Lapsella on oikeus olla lapsi ja toimia ikänsä mukaisesti. Siksi on viranomaisten vastuu huolehtia että paikalla on aina ammattitulkki joka toimii luotettavasti ja asianmukaisesti. (Rönnerberg 2020, s. 16-17.)

Kaikkia asiakkaita tulee kohdella yhdenmukaisesti ja hyvin olipa hänen kielensä minkä tahansa. Suomessa pysyvästi asuville asiakkaille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi on taattava sosiaali- ja terveystalvelut perustuslain 19. pykälän sosiaalisten perustusoikeuksien, sosiaalihuoltolain 4. pykälän ja potilaislain 3. pykälän perusteella. Kielilain 2. pykälän mukaan viranomainen voi aina antaa parempaa kielellistä palvelua kuin kielilaisissa edellytetään. (Rönnerberg 2020, s. 18.)

Maahanmuuttaja, jonka äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi, joutuu tekemään runsaasti työtä sen eteen, että oppii uuden maan kielen. Täten voi tuntea itsensä aliarvioituksi siksi, ettei osaa suomalaisen yhteiskunnan tukimuotoja tai byrokratiaa riittävän hyvin. Siksi kielelliset ja kulttuuriset oikeudet pyritään turvaamaan lailla, mutta ei-suomea puhuva on heikossa asemassa. Perustuslain 7. pykälän mukaan ketään yksilöä ei saa kohdella loukkaavasti. (Rönnerberg, 2020, s. 24.)

Suomessa oikeus tulkkaukseen on taattu lainsäädännöllä ja asioimistulkkauksen rahoitus on yhteiskunnan varoilla, jotka yhteiskunta kerää veroina. (Pouttu & Tenhonen-lightfoot, 2020, s.61).

3 ETURAUHASSYÖPÄ

Karsinogeenit ovat syöpää aiheuttavia tekijöitä. Karsinogeeni voi olla kemiallinen aine, kuten tupakansavun tietyt molekyylit. Elinympäristöntekijät, virus ja perinnölliset tekijät voivat aiheuttaa syöpää. Syöpää aiheuttavat vaaratekijät voidaan karkeasti jakaa seuraaviin luokkiin. Niitä ovat biologiset tai sisäiset tekijät, kuten ikä, sukupuoli, periytyvät geenivirheet ja ihotyyppe. Ympäristön altisteet ovat esim. radon- ja UV-säteily sekä pienhiukkaset. Työperäiset vaaratekijät eli karsinogeenit kuten radioaktiiviset materiaalit, kemikaalit, asbestit ja elintapoihin liittyvät tekijät. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä i.a.)

Eturauhassyöpä muodostuu, kun eturauhasen solut alkavat muuttumaan pahanlaatuisiksi. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä i.a.). Tyypillisesti eturauhassyöpä on iäkkäiden, yli 70-vuotiaiden miesten sairaus. Se yleistyy 55 ikävuoden jälkeen, mutta on harvinainen alle 40-vuotiailla. Siksi ikä on tärkeä riskitekijä eturauhassyövän esiintyvyydessä. Miesten yleisin syöpä ja nykyään koko suomen tavallisin syöpä on eturauhas-syöpä. Siihen sairastuu vuosittain yli 5000 miestä Suomessa. Ikä, etninen tausta, periytyvä alttius (2-5%) ja ympäristötekijät ovat tunnettuja eturauhassyövän riskitekijöitä. (Käypä hoito, 2021).

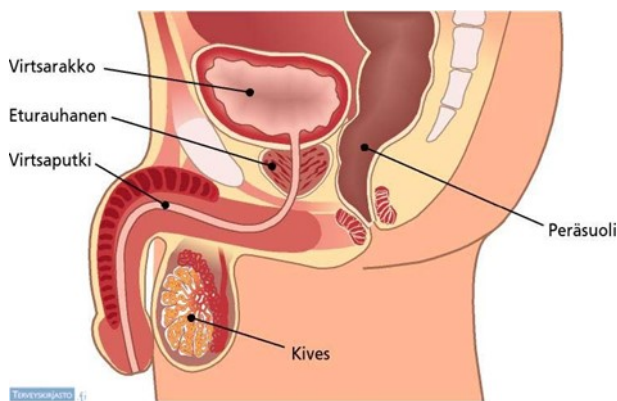
Iranissa on vuonna 2020 todettu 6004 uutta eturauhassyöpätapausta. Eturauhassyöpä on toiseksi yleisin syöpä mahasyövän jälkeen. Kuolleisuustapaukset ovat 3071/100000 joka sijoittuu kolmanneksi keuhko- ja mahasyövän jälkeen. (همه چیز (درباره سرطان پروستات, 2020).) Teheranin lääketieteellisen yliopiston mukaan Iranin tarkkaa tilastoa eturauhassyövästä ja sen terapeuttisista tuloksista eivät valitettavasti ole saatavilla. Eturauhassyöpä näyttäisi tilastojen valossa olevan suhteellisen harvinainen tauti Iranissa, mikä saattaa selittyä sillä, että miesten odotettu elinikä on niin alhainen tällä alueella. (Tehran University of Medical Sciences, 2021).

3.1 Eturauhassyövän aiheuttaja

Eturauhassyövän aiheuttajasta ei ole varmaa tietoa. Täyttä varmuutta ei ole myöskään siitä, mitkä kaikki tekijät vaikuttavat sen syntyyn. Androgeenit eli mieshormonit vaikuttavat eturauhassyövän syntymiseen, mutta eivät itsessään aiheuta sitä. Miehillä jolla on pieni määrä mieshormoni sairastavat harvoin eturauhassyöpää, mutta kuitenkin sen synnyssä ja kehityksessä mieshormonilla on vaikutusta. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä i.a.)

3.2 Eturauhasen rakenne ja sen toiminta

Eturauhanen on osa miehen sukupuolielintä. Eturauhanen sijaitsee lantion pohjalla virtsarakon alapuolella peräsuolen edessä. Mikroskoopin alla eturauhasta katsottuna se näyttää koostuvan pienistä rauhasista. Näiden rauhasien tehtävä on tuottaa nestettä siemennesteeseen, ja ne tyhjenevät virtsaputkeen. (Boström, 2015, s. 18.) Kooltaan se on noin luumun kokoinen ja painaa 20 grammaa. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä i.a.)

Kuva 1. Eturauhanen (Terveyskirjasto 2021)

3.3 Eturauhasen rakenne

Eturauhasen rakenne jakautuu useampaan alueeseen, mutta käytännössä siinä on kaksi osaa: välivyöhyke ja ääreisvyöhyke. Sisempi osa, joka ympäröi

virtsaputken alkuosaa on eturauhasen välivyöhyke. Hyvänlaatuisessa liikakasvussa tämän eturauhasen alue kasvaa, ja kun se kasvaa, virtsaputkesta tulee ahtaampi, mikä voi aiheuttaa ongelmia virtsankulussa Rauhasen ulkoreunalla oleva alue on ääreisvyöhyke, jossa usein syöpäkasvain kehittyy. (Boström, 2015, s. 18.)

3.4 Eturauhasen sairaudet

Eturauhasen sairaudet ovat krooninen eturauhastulehdus, hyvänlaatuinen eturauhasen liikakasvu ja eturauhasen syöpä. (Boström, 2015, s. 25). Krooninen eturauhastulehdus eli miehen krooninen lantion kiputilan oireet ovat alavatsan, lantion, nivusalueen ja välilihan kivut. Kivun paikantaminen on hankalaa ja usein se säteilee sukupuolielimiin, reisien sisäpinnalle ja ristiselkään. (Leskinen, 2017, s. 26.)

Hyvänlaatuinen eturauhasen liikakasvu (prostatahyperplasia) on tavanomainen ilmiö, joka liittyy ikääntymiseen. Sitä todetaan 80 %:lla 65-vuotiaista miehistä. Yksi suurentuneesta eturauhasen oireesta on se, kun virtsarakon alapuolella olevaa eturauhanen kasvaa sekä painaa virtsarakon pohjaa että ahtauttaa rauhasen läpi kulkevaa virtsaputkea. Suurentuneen eturauhasen myötä virtsa kerääntyy rakkoon ja rakon tyhjentyminen aiheuttaa ongelmaa. Tihentynyt virtsaamistarve, virtsaamispakko ja virtsasuihkun heikentyminen ovat yleisimpiä oireita.

Eturauhassyövän oireet ovat aika samanlaisia kuin eturauhasen liikakasvun oireet virtsaamisen häiriö, lisääntynyt virtsaamisentarve tai virtsateiden tulehdus. (Terveyskirjasto, 2021). Levinneessä eturauhassyövässä yleisin oire on alaselkäkipu, kun paikallisessa eturauhassyövässä ei ole ominaisia oireita. Levinnyt eturauhassyöpä aiheuttaa elimistössä anemiaa, kipuja ja yleistä heikkoutta. Eturauhassyöpä suuntautuu ensisijaisesti luustoon aiheuttaen alaselkäkipua, lantiokipua tai lonkkakipua. Eturauhassyövän ja sen liikakasvun esiintyvyys samanaikaisesti on hyvin mahdollista. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä i.a.)

4 ETURAUHASSYÖVÄN TUTKIMINEN

Jos potilaalla epäillään eturauhassyöpää, tehdään perusteellinen tutkimus. Eturauhasta tunnustellaan peräaukon kautta, koska näin lääkäri arvioi eturauhasen lohkojen koon, koostumuksen ja mahdolliset kyhmyt. Paisuminen, kiinteys ja kovuus viittaavat eturauhassyöpään. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän toteaminen ja tutkimukset i.a) Koska mieshormoni eli androgeenilla on merkittävä rooli eturauhassyövän esiintymisessä ja sen kehityksessä, syöpä voidaan jo levinneessäkin tapauksessa estää testosteronin tuotannon pysäyttämällä. Sen seurauksena syövän kasvua tai sen etenemistä hidastetaan. (Terveyskylä. Syöpätaudit. Eturauhassyöpä. Eturauhassyövän hoito, 2018.)

Veren PSA-arvo on tärkein laboratoriotestaus. PSA eli prostataspesifinen antigeeni on valkuaisaine, joka nimenomaan erittyy eturauhaskudoksesta. Pelkkä PSA-arvo ei kerro eturauhassyövästä mitään, mutta korkea PSA-arvo tai sen nopea nousu kuitenkin viittaa eturauhassyöpään. On myös selvitettävissä ns. vapaa PSA-arvon osuutta. Riski sairastua eturauhassyöpään on sitä suurempi mitä matalampi on PSA-arvo. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän toteaminen ja tutkimukset i.a.)

Eturauhasen koon kasvaessa myös PSA-arvo nousee. Siten on hyvä suhteuttaa PSA-arvoa eturauhasen kokoon. Biopsiat eli eturauhasesta neulalla otetut kudokset otetaan, kun lääkäri havaitsee tunnustelemalla jotain poikkeavaa tai jos PSA-arvo on matala. Koepalojen ottaminen peräsuolen lävitse vaatii ennaltaehkäisevän antibioottihoidon aloittamista. Biopsian ottaminen etenee tietyn kaavan mukaisesti. Joskus on mahdollista, että neula osuu eturauhasen terveeseen osaan eikä syöpämuutokseen. Tällöin syöpädiagnoosia on mahdotonta saada. Joskus diagnosoinnissa käytetään myös magneettitutkimusta, joka on luotettavampi kuin näytteenotto. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän toteaminen ja tutkimukset i.a.)

Epäiltäessä eturauhassyövän luustoon lähettämiä etäpesäkeitä tehdään luuston radioisotooppikartoitus, missä nähdään mahdolliset luustoetäpesäkkeet. Etäpesäke eli metastaasi on tila, jossa syöpäsolut ovat lähteneet liikkeelle emokasvaimesta veren- tai imunestekiertoon ja kiinnittyvät muihin elimiin. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän toteaminen ja tutkimukset i.a.)

4.1 Eturauhassyövän hoito

Se, miten eturauhassyöpää hoidetaan, määräytyy pitkälti iän, levinneisyyden ja syövän äreän perusteella. Paikallinen syöpä hoidetaan joko leikkauksella tai sädehoidolla, mutta levinnyttä syöpää ei voida parantaa täysin. Tällöin pyritään sairautta hidastamaan. Erilaisia hoitomuotoja ovat seuranta, leikkaus, sädehoito, lääkehoito ja solunsalpaajat eli sytostaatit. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän toteaminen ja tutkimukset i.a.)

Jos eturauhassyövän ennuste näyttää hyvältä niin aktiivisessa seurannassa seurataan sairauden etenemistä hyvissä ajoin, jolloin potilasta voidaan hoitaa parhaalla mahdollisella tavalla joko leikkaamalla tai sädehoidolla. Seuranta sopii iäkkäille potilaille joiden syöpä on keski- tai matalariskinen. Seurantajakso on yleensä 3–12 kuukautta. Seurannassa tarkastellaan veren PSA-arvoa, tunnustellaan eturauhasta ja arvioidaan potilaan oireita. Vuoden, kolmen ja viiden vuoden kuluttua otetaan uudet koepalat. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän toteaminen ja tutkimukset i.a.)

4.2 Leikkaus

Leikkaus sopii alle 70-vuotiaille hyväkuntoisille potilaille, joiden eturauhassyöpä on paikallinen. Leikkauksella yritetään poistamaan koko eturauhanen, sen kapseli ja rakkularauhaset. Jos syöpä on aggressiivinen, suositellaan poistettavaksi myös lantion imusolmukkeet. Leikkaus voidaan tehdä sekä avoleikkauksena

sekä perinteisellä standardihoidolla ns. TURP (Transurethral Resection of Prostate) eli eturauhasen höyläämisellä. Kyseisessä toimenpiteessä tähystininstrumentti viedään virtsaputken kautta eturauhasen sisälle ja poistetaan ahtaavaa kudosta. Termi höyläys kuvaa toimenpidettä hyvin, koska kudokset poistuu pieninä kappaleina eli lastuina. Virtsaputken alkuosa on jälleen auki kudoksen poiston jälkeen eikä se estä virtsankulkua. (Boström, 2015, s. 31.) Jos leikkaustulos jää epävarmaksi voidaan, täydentävänä hoitona käyttää sädehoitoa. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän hoito, i.a).

Avoleikkausta suositellaan silloin, jos eturauhasen liikakasvu on huomattavan suuri, jolloin joko yleisanastesiassa tai selkäydinpuudutuksessa liikakasvanut osa poistetaan alavatsan viillon kautta. Kapseli, joka ympäröi eturauhasta avataan ja liikakasvukudos poistetaan kokonaan. (Boström, 2015, s.33.)

Leikkauksella on haittavaikutuksensa, jolloin sitä ei suositella ellei syöpä aiheuta haittaa tai uhkaa potilaan henkenä. Haittavaikutukset ovat erektiohäiriö ja virtsanpidätyskykyhäiriö. Vaihtoehto leikkaushoidolle on sädehoito. Sädehoito toimii niin että käytettyä suurenergistä, ionisoivaa säteilyä kohdistetaan syöpäsoluihin. Säteily aiheuttaa kuolettavia vaurioita, jonka jälkeen syöpäsolu ei voi enää toipua ja levitä. Mitä isompia sädeannoksia käytetään, sitä parempi hoitotulos. Korkea kerta-annoksineen stereotaktinen sädehoito toteutetaan perinteisellä lineaarikiihdyttimellä ja niitä on Suomessa vain Kuopion yliopistollisessa sairaalassa. Jo ennen sädehoitoa keskikorkean ja korkeanriskin eturauhassyövässä aloitetaan hormonaalinen hoito, jota jatketaan sädehoidon jälkeen. Tämä tehostaa sädehoidon toimintaa. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän hoito, i.a.)

4.3 Lääkehoito

Eturauhassyövän lääkehoidossa käytetään kahta lääkeryhmää ja niitä voidaan käyttää joko yhdessä tai erikseen. Ns. Alfalpaajat ja 5-alfareduktaasin estäjät. Alfalpaajat parantavat virtsan virtausta. Ne eivät vaikuta eturauhasen kokoon, ja 5-alfareduktaasin estäjät vaikuttavat testosteroniin ja pienentävät eturauhasta.

(Boström, 2015, s. 29.) Alfasalpaajat vaikuttavat estämällä eturauhasen ja virtsarakon kaulan sileän lihaksen sympatomimeettista stimulaatiota. Alfa1-salpaajien avulla oireet helpottuvat, virtsasuihkun huippuvirtaama lisääntyy ja jäännösvirtsan tilavuus vähentyy. Myös alfasalpaajien teho säilyy useita vuosia. Alfasalpaajien haittavaikutukset ovat ortostaattinen huimaus, heikkous ja erityisesti tamsulosiinilla ejakulaation estyminen. Vain 5-alfareduktaasin estäjien on osoitettu vaikuttavan eturauhasen hyvänlaatuisen liikakasvun luonnolliseen kulkuun. (Syöpätalo.fi. Syöpätaudit. Eturauhassyöpä. Eturauhassyövän hoito. Käypä hoito, 2021.)

Nykyään levinneen eturauhassyövän ensisijainen hoitomuoto on lääkepistos tai kastraatio eli kiveksen poisto. Leikkaus on yksinkertainen paikallispuudutuksella oleva toimenpide. Hormonaalisen kastraatiohoidon haittavaikutuksena on lähes poikkeuksetta seksuaalinen haluttomuus ja erektiohäiriö. Lisäksi kastraatio johtaa ”vaihdenvuosisoireisiin” eli saa aikaan kuumia aaltoja, hikoilua ja joillain myös masentuneisuutta. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän hoito, i.a.)

Hyvä puoli hormonaalisessa hoidossa on eturauhassyövän potilaiden kivun vähentämisen tehokkuus, voinnin paraneminen ja PSA-arvon laskeminen. Parhaassa tapauksessa tauti pysyy rauhallisena hoidon jatkuessa, mutta vuosien varrella hormonihoito menettää tehoaan ja syöpä muuttuu kastraatiolle vastustuskykyiseksi. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän hoito, i.a.)

4.4 Solunsalpaajat

Solunsalpaajat eli sytostaatit ovat lääkeaineita, joita käytetään syöpäsolujen tappamiseen. Lääkeaine leviää verenkierrossa kaikkialla kehoa ja tuhoaa siten syöpäsoluja. Lääkeaine voidaan antaa joko tablettina tai tiputuksena. Kun hormonaalinen hoito on menettänyt tehonsa, kipujen ja muiden oireiden vähentämiseen voidaan käyttää yhdistettyä solunsalpaajia sekä pienannoksista kortisonihoitoa. Solunsalpaajanhoitoon liittyy aina haittavaikutuksensa. Tavallisimmat ovat

pahoinvointi, yleinen väsyneisyys, hiustenlähtö ja tulehdusriski. (Syöpäjärjestöt. Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Eturauhassyövän hoito, i.a.)

5 SANASTOTYÖN MENETELMÄT

Vaikka maailmassa on paljon sanastoja ja sanakirjoja ja muita käsitetietojen kuvauksia, asioimistulkki tarvitsee usein tulkkaukseen valmistautumisessa myös erikoisalan sanastoja. Erikoisalan sanasto palvelee parhaiten tarkoitustaan, jos se on laadittu huolellisesti ja terminologisen sanastotyön periaatteita ja menetelmiä on käytetty hyväksi. Täten terminologisessa sanastotyössä tarvitaan erikoisalan myös terminologisen sanastotyön menetelmien asiantuntemusta. Käytännöllisesti katsoen sanaston kohdealan ammatti-laiset eli substanssiasiantuntijat ja muut tietojärjestelmäkehittäjät ja terminologit tekevät tiivistä yhteistyötä. Kun edellä mainitut asiantuntijat tietävät mitä asioita tulee sisällyttää sanastoon, terminologit kokoavat ja muokkaavat asiat selkeään ja johdonmukaiseen asuun. (Sanastokeskus TSK ry, 2006.)

Oheinen tetraedrimallin ajattelutapa kuvaa parhaiten terminologian teoriaa ja siihen liittyviä menetelmiä. Tarkoitteet ovat, mitä ihminen havaitsee ja kokee kohteista, ja ne kohteet voivat olla olentoja, esineitä, tapahtumia ja prosesseja, joista osa on konkreettisia ja osa abstrakteja. Käsitteet ovat niitä ajattelun menetelmiä, joilla ihminen pystyy jäsentämään ympäröivää todellisuutta eli tarkoitemaailmaa. Termit ovat käsitteille viestintää varten annettuja nimityksiä, ja määritelmät puolestaan käsitteiden sisällön sanallisia kuvauksia. (Sanastokeskus. Sanastotyön ja ontologiatyön menetelmät.)

KUVIO 2: Tetraedrimalli (Sanastokeskus TSK ry 2006)

5.1 Terminologinen sanastotyö

Terminologinen sanastotyö käsittelee erikoisaloilla tarkasti rajautuvia käsitteitä ja niiden nimityksinä käytettäviä termejä. Sanastotyö kuvaa joko käytettävää termistöä ns. deskriptiivinen sanastotyö tai käsitteistöä ns. normatiivinen sanastotyö. Suurimmaksi osaksi viestintä pohjautuu yleiskieleen, mutta erikoistiedon alueilla tarvitaan erikoiskieltä. Erikoiskieli takaa sen, että erikoisalalla ihmiset tulevat ymmärretyksi viestintätilanteissa. (Sanastokeskus TSK ry, 2006.)

5.1.1 Käsiteanalyysi

Terminologinen käsiteanalyysi tarkastelee käsitteiden sisältöä ja eri käsitteiden välisiä suhteita. Käsiteanalyysin nojalla tarkastellaan myös käsitteiden ja termien välisiä suhteita. Terminologian keskeinen elementti on käsite, ja sanastotyön tulisi perustua käsitteiden analysointiin ja niiden välisen suhteiden selvittämiseen. (Suonuuti, 2006, s.11.)

5.1.2 Tarkoitteet

Todellisuuden ilmiötä kutsutaan tarkoitteeksi. Tarkoitteet voivat olla konkreettisia tai abstrakteja. Aina joka tarkoitteeseen liittyy joukko ominaisuuksia, jotka parhaiten kuvaavat sitä. Tallennetuista ominaisuuksista syntyy tiedonosasia, jota kutsutaan käsitepiirteeksi. (Suonuuti, 2006, s.11.)

5.1.3 Käsitteet

Käsitepiirre yhdistyy mielikuvaan eli käsite joka vastaa tarkoitetta. Käsitteet ovat abstrakteja mielikuvia, joiden puhumiseen tai kirjoittamiseen tarvitaan määritelmiä ja termejä. (Suonuuti, 2006, s. 11.) Käsitteet luokitellaan ajattelun komponenteiksi, joiden avulla tarkoitemaailma jäsentyy ihmisen mielessä. (Sanastokeskus TSK, Sanastotyön ja ontologiatyön menetelmät).

5.2 Käsitejärjestelmät

Käsitteet eivät ole irrallaan olevia ilmiöitä, vaan ovat sidonnaisia muihin käsitteisiin ja muodostavat käsitejärjestelmiä, jotka voivat olla yksinkertaisia tai toisaalta erittäin monimutkaisia. Käsitejärjestelmät voidaan jakaa kolmeen eri käsitesuhteisiin: hierarkkinen suhde, koostumussuhde ja funktiosuhde. (Suonuuti 2006, s.13.)

5.2.1 Hierarkkinen suhde

Kun kahden käsitteen välillä on yhteiset käsitepiirteet puhutaan, hierarkkisesta suhteesta, mutta alakäsitteellä on vähintään yksi poikkeava lisäpiirre. Hierarkkisessa käsitejärjestelmässä on kyse käsitteiden välisistä hierarkkisista suhteista. Yläkäsite jakautuu alakäsitteisiin, jotka jakautuvat edelleen alakäsitteisiin muodostaen lopulta monitasoisen järjestelmän. Hierarkkiset suhteet kuvataan puudiagrammina. (Suonuuti 2006, s. 13.)

5.2.2 Koostumussuhde

Suonuutin (2006, s.16) mukaan kahden käsitteen välillä on koostumussuhde, kun yläkäsite perustuu kokonaisuuteen ja alakäsite tämän kokonaisuuden osaan. Koostumussuhteita on monenlaisia, joista osa voi olla samanlaisia tai erilaisia. Koostumussuhteiset käsitejärjestelmät kuvataan kampadiagrammeina. (Suonuuti 2006, s. 16.)

5.2.3 Funktiosuhde

Funktiosuhde koostuu laajasta joukko erilaisista käsitesuhteista, joita ei ole luokiteltavissa hierarkkisiksi tai koostumussuhteiksi. Funktiosuhteet ovat paikalliset,

toiminnalliset, ajalliset, välineelliset sekä alkuperään ja syntyyn liittyvät suhteet. (Terminologian sanasto. TSK 36, 2006.)

5.3 Määritelmät

Määritelmien laatu kuvaa terminologisen sanaston laatua. Jotta määritelmä voidaan kirjoittaa täytyy, käsitteet sijoittaa oikeaan käsitejärjestelmään ja niitä pitää kuvata tarkoituksenmukaisesti omassa käsitejärjestelmässä. Käsitteiden väliset suhteet ja samaan käsitejärjestelmän kuuluvat lähikäsitteet on huomioonotettava määritelmien kirjoittaessa. On kaksi tapaa määritellä käsitteitä erikoisalojen sanastoissa sisältömääritelmänä ja joukkomääritelmänä. Sisältömääritelmä kuvaa käsitteen sisällön. Joukkomääritelmä luonnehtii käsitteen alan, jossa eritellään kaikki käsitteen kattamat tarkoitteet. (Suonuuti, 2006, s.19–20.)

5.3.1 Termit

Eri termityyppejä voivat olla yksittäinen sana (eturauhanen), yhdyssana (eturauhassyöpä) tai sanaliitto (hormonaalinen hoito). Myös lyhenne voi olla termi (PSA). Usein sanastossa termit ovat yksikkömuotoisia substantiiveja tai monikkomuotoisia substantiiveja. Kun termiä valitaan käsitteelle, sen on oltava kielellisesti oikein eli kielen normeja ja sääntöjä tulee noudattaa. (Suonuuti, 2006, s.32.) Sanastotyön kulmakivi on aina käsite, ei sana eikä termi. Sanastotyössä painopiste keskittyy käsitteen merkityssisältöön. Ensin valitaan käsite, jota halutaan määritellä, sen jälkeen käsitteelle laaditaan määritelmä ja viimeisenä päätetään millä termillä käsitteeseen viitataan. (Sanastokeskus, s.9.)

6 KÄÄNNÖSTEORIA JA KÄÄNNÖSSTRATEGIAT

Käännöstieteen avulla ymmärrämme kääntämisen ilmiötä paremmin. Käännösteoria auttaa luomaan selitysmalleja ongelmien ratkaisussa ja täten kääntäjä pysyy perustelemaan ratkaisujaan. Kääntäjän on tiedettävää, mihin hänen ratkaisut johtavat. (Tiittula, 2014, s.18.)

Tämä luku käsittelee käännöstiedettä ja käännösstrategioita ja siitä miten käännös ja tulkkaus eroavat toisistaan. Chestermanin (2007, s. 341) mukaan kääntäminen ilman teoriaa on kuin kääntäminen ilman silmiä. Kääntäminen ilman teoriaa perustuu vain terveeseen järkeen ilman omaa näkemystä, ilman itsekritiikkiä, eli ihminen nojautuu pelkän vaistojensa varaan. (Chestermanin, 2007, s. 342.) Käännösteoriat voidaan jakaa kahteen päätyyppiin. Varhaisvaiheessa oli lingvistisiä käännösteorioita ja myöhemmin syntyi kommunikatiivisia käännösteorioita.. (Vehmas-Lehto, 1998, s. 35.)

6.1 Lingvistinen käännösteoria

Lingvistisessä käännösteoriassa käännöksiä ja kääntämistä vertaillaan tiettyjen lähtö- ja tulokielisten kielen yksilöiden toimintaa lähtötekstissä ja käännöksessä. Teoriaan kuuluu kieliopillinen ja sanastollinen erojen jaottelu, joita käännöksessä ja lähtötekstissä ilmenee. Lingvistisiä käännösteorioita on arvosteltu nykynäkökulmaan nähden, mutta ne ovat silti käyttökelpoisia siinä suhteessa, että kielellisesti niistä saa hyviä vinkkejä käännösratkaisussa. Ihanteellinen kääntäminen lingvistisessä käännösteoriassa on semanttinen ekvivalenssi eli merkitysvastavuus. Semanttinen ekvivalenssi perustuu siihen, että eri kielissä sama asiasisältö ilmaistaan eri tavalla. (Vehmas-Lehto, 1998, s. 3536.)

6.2 Kommunikatiivinen käännösteoria

Kommunikatiivisessa käännösteoriassa kääntäminen on kommunikoinnin eli viestinnän muoto, eli kääntäjä välittää tietyn sanoman tai viestin lähtökieliseltä lähettäjältä tulokieliselle vastaanottajalle. (Vehmas-Lehto, 1998, s. 58.)

6.2.1 Skoposteoria

Skoposteorian perusolemus on se, että jokaisella käännöksellä on tietty merkitys, jota varten se on käännetty. (Immonen ym., 2011, s. 22). Skoposteoria voidaan katsoa kääntämisen yhdeksi toiminnan muodoksi. Kaikki toiminnat, myös kääntäminen johtaa päämäärään tai tarkoitukseen. Ydinasia on se, että siinä on huomioon otettava käännöksen tarkoitus ja funktio.

6.2.2 Pragmaattiset adaptaatiot

Pragmaattinen adaptaatiot tai pragmaattiset muutokset ovat lähtötekstin ongelmakohdat, jotka eivät tule hyvin itsestään ratkaistuksi kohdekielessä ja niitä tulee muokata niin että sopivat uuteen kulttuuri- ja kieliympäristöön. Pragmaattiset ongelmat voivat olla niitä normi- ja konventioeroja, joita esiintyy lähtö- ja kohdekulttuurin kielenkäytössä. Konventioero tarkoittaa sitä, miten lähtö- ja kohdekielessä tiettyjä tekstilajeja kirjoitetaan. Pragmaattiset adaptaatiot ovat osa kääntämistä, olipa kääntäjän ideologia perustunut dynaamiseen ekvivalenssiin, funktionaaliseen ekvivalenssiin tai Skoposteorian. Lisäykset, poistot, korvaukset tai järjestyksen muutokset kuuluvat pragmaattisiin muutoksiin. Lisäykset ja korvaukset ovat yleisimpiä kun taas poistot ja järjestyksen muutokset ovat harvinaisempia. (Vehmas-Lehto, 1998, s. 99-107.)

6.2.3 Kotouttaminen ja vieraannuttaminen käännösstrategioina

Käännöstieteen tunnettuja käsitteitä ovat kotouttaminen ja vieraannuttaminen. Kemppasen (2012) mukaan Venuti (1992) toteaa, että kotouttavassa käännöksessä vieraat ainekset kohdekielelle korvataan tutummilla. Kotouttavassa käännöksessä vallitsee kohdekulttuurille ominaiset kielelliset, etniset ja ideologiset piirteet. Vieraannuttavassa käännöksessä vieraat ainekset kohdekielelle nostetaan esiin. (Kemppanen, 2012.)

7 SANASTOTYÖN PROSESSIN KUVAUS

Sanastotyössä etenin TSK:n sanastotyön prosessin mukaisesti. Valitsin tämän opinnäytetyön aiheen terveystieteiden alalta, koska se on mielekästä mutta myös haastavaa. Rajasin aiheen eturauhassyöpään liittyväksi sanastoksi. Varmistin, että minulla on tarpeeksi tietoja eturauhassyöpään liittyvää aineistoa luotettavista lähteistä. Luotettavina ja ajankohtaisina lähteinä olen käyttänyt Kaikki syövästä -sivustoa, Syöpäjärjestöjen Kaikki syövästä -sivustoa, Duodecim aikakauslehteä, Terveystietoa, yliopistollisten sairaaloiden sivustoja ja Käypä hoito -suosituksia.. Otin myös selvää terminologisen sanastotyön menetelmistä, jotta sanastotyön tekeminen sujuisi mahdollisimman hyvin ja tarkasti. Tämän sanastotyön käyttötarkoitus on kaikille tulkeille ja kääntäjille, mutta myös Terku-hankkeeseen. Sanastoa varten valitsin keskeisimmät termit yhdessä terveystieteen lehtorin kanssa.

Ennen kun valitsin termit sanastooni varten tutustuin mitä kaikkea ajankohtaista tietoa on saatavilla mainitsemani sivustoilla. Keräsin tietoa eturauhassyöpästä, oireista ja eri hoitomuodoista rinnakkaisesti molemmilla työkielillä. Huomasin, että lähes kaikki tiedot ovat saatavilla samanvertaisesti. Näin olen minun oli helpompi valita mitkä termit valitsen sanastooni.

Tämän jälkeen valitsin 55 termiä suomen kielen mukaisessa aakkosjärjestyksessä ja tein niistä Excel-taulukon. Excel-taulukossani olen laatinut suomenkieliset termit määritelmineen ja farsinkieliset vastineet. Jokaisen määritelmien kohdalla olen merkinnyt lähteet. Laatimani sanastoa on käynyt läpi terveystieteen lehtori, ja farsinkieliset vastineet on tarkastanut kaksi kokenutta farsin kielen tulkkiä.

Itse sanaston tekeminen ja termien valitseminen vei paljon aikaa, koska kaikille termeille ei löydy suoraa vastinetta, ja joitain lääketieteellisiä termejä ei ollut saatavilla suur-sanakirjoissa. Tällöin jouduin rinnakkaisesti etsimään vastineita toisen työkielen luotettavista lähteistä, kuten erilaisista yliopistollisten sairaaloiden sivustoista. Vastineiden löytämisessä käytin apuna luotettavaa Abadis englanti-persia sanakirjaa. (Abadis, 2006—2021) ja MOT-sanakirjaa. Käytin myös englantia väli-kielenä joidenkin termien kohdalla, jos niille ei löytynyt suoraa vastinetta.

Tutustuin myös sanastotyön oppaaseen, jossa on esitetty sanastotyön keskeiset periaatteet ja työmenetelmät. Myös TSK:n sivuilta löysin itselleni hyödyllistä tietoa.

7.1 Vastineen haku ja eettisyys

Sanastotyöni on tehty Excel-taulukossa ja siihen olen sisällyttänyt 55 sanaa suomen kielen mukaan aakkostettuna ja niissä on suomenkieliset määritelmät. Olen rajannut suomenkieliset määritelmät niin, ettei niistä tule liian laajaoja ja samalla ne kuvaavat parhaiten itse termiä. Olen käyttänyt sanastolähteinä luotettavia asiantuntijalähteitä, kuten Duodecimiä ja Syöpäjärjestöjen internetsivuja. Olen myös tutustunut syöpä liiton sivuston aineistoon ja kerännyt keskeisiä termejä Duodecim lehden syöpä-teemanumeron sanastosta. Näistä kaikista mainituista sivuista olen hyvin onnistunut keräämään suomenkielisiä sanoja. Esimerkiksi Käypä hoito-suosituksista löytyy hyviä suomenkielisiä sanastoja. Suomenkielisen teoriaosuu- den ja suomenkielisen sanaston on tarkastanut Terkku-hankkeessa työskentelevä Diakonia-ammattikorkeakoulun terveystieteen lehtori. Keskeisimmät farsinkieliset termit löysin helposti syöpätutkimuslaitoksen sivustolta. (پژوهشکده سرطان).

7.2 Ongelmakohtien ratkaiseminen

Olen joutunut käyttämään englantia välikielenä, koska kaikille sanoille ei löydy suoraa ja luotettavaa vastinetta. Olen käyttänyt apuna MOT-sanakirja ja luotettava Abadis englanti—persian sanakirjaa (Abadis, 2006—2021). Tulkkausurani aikana olin jo kerännyt pienimuotoisen sanaston vastineineen luotettavista lähteistä, jonka olin jo silloin tarkistanut, ja vielä kerran tarkistin jo olemassa olevan itse laatimani sanaston uudelleen varmuuden vuoksi. Tarkistin esimerkiksi seuraavien sanojen vieraskieliset vastineet. Syöpä (سرطان), eturauhanen (پروستات), eturauhassyöpä (سرطان پروستات), sädehoito (پرتو درمانی).

Käännösteoria on olemassa sen vuoksi, että tulkilla on työkaluja perustella ratkaisujaan. Seuraavaksi käyn muutamia esimerkkejä termeistä joille en löytänyt

suoraa vastinetta ja olen selittänyt mitä käänösstrategioita olen käyttänyt kullekin käännökselle.

Esimerkki 1

Termi: Korkea kerta-annoksinen stereotaktinen sädehoito

Vastine: رادیو استریوتاتیکی پرتو درمانی تک دوز با مقدار بالا

Tässä olen käyttänyt pragmaattista adaptaatiota. Pragmaattiset adaptaatiot ovat mm. lisäyksiä, korvauksia, poistoja ja järjestyksen muutoksia. (Vehmas-Lehto, 2017, s. 100). Koska suomenkielen sananjärjestys poikkeaa farsinkielen sananjärjestyksestä, jouduin muuttamaan järjestystä niin että käännöksestä tulee ymmärrettävää ja selkeää. Eli stereotaktinen sädehoito (پرتو درمانی رادیو استریوتاتیکی) korkea kerta-annoksinen (تک دوز با مقدار بالا).

Esimerkki 2

Termi: Siemenheittotiehyet

Vastine: مجرای انزالی

En löytänyt tälle suomenkieliselle termille suoraa vastinetta. Ensimmäiseksi etsin termille englanninkielisen vastineen eli turvauduin välikieleen. Termi siemenheittotiehyen Englanninkielinen vastine on Ejaculatory duct. Abadis (2006-2021) sanakirjassa ei löytynyt suoraa vastinetta. Tulin siihen ratkaisuun että etsin erikseen käännöksen jokaiselle sanalle eli Ejaculatory (دافع، بیرون اندازنده) ja duct (مجرا). Mutta silti näiden kahden farsinkielisen sanan yhdistäminen ei tuottanut hyvää tulosta. Yritin selittää mikä siemenheittotiehyen tehtävä on. Se on farsiksi (لوله هایی که مایع) , mutta silti en ollut tyytyväinen käännökseen. Keskustelin vastineesta Iranissa asuvan lääketieteen asiantuntijan kanssa, ja hän ehdotti, että osuvin vastine on (مجرای انزالی).

Esimerkki 3

Termi: Histologinen tutkimus

Vastine: آزمایش نمونه بافتی

Aluksi päätin tehdä vieraannuttavalla käännösstrategialla sanasanaisen käännöksen histologiselle tutkimukselle, joka on (آزمایش هیستولوژی). Mutta huomasin ettei vieraannuttava käännösstrategia sovellu ratkaisuksi, koska käännös ei kuvaa tarkkaan kyseistä sanaa kohdekulttuurissa. Joten päätin käyttää kotouttavaa käännösstrategiaa sopivimman vastineen löytämiseen.

Esimerkki 4

Termi: GnRH-analogi

GnRH on lyhenne englannin kielestä (Gonadotropin-releasing hormone). Farsinkielessä lyhenne on (جی.ان.آر.اچ) joka tarkoittaa (هورمون آزادکننده گونادوتروپین). Ensin etsin sanan analogi merkityksen MOT-sanakirjasta. Vastineeksi tuli (آنالوگ), mikä sisältään vastaa lähtökielistä sanaa. Olin epävarma vastineen oikeellisuudesta, joten keskustelin tästä Iranissa olevan lääketieteen opiskelijan kanssa, ja hän vahvisti vastineen oikeellisuuden. Hän myös selitti analogi sanan merkityksen. Kyse on Ihmisen itsensä tuottamasta hormonista, ja jos tätä hormonia stimuloidaan, niin luonnollisesta ihmisen tuottamasta hormonista, vaan puhutaan analogista. Lopulta päätin säilyttää (آنالوگ) vastineen eli tässä käytin myös vieraannuttavaa käännösstrategiaa.

8 POHDINTA

Tämän tutkimuksen avulla olen saanut paremman käsityksen sanastotyön merkityksestä ja syventynyt käännöksen teoriaan ja käännösstrategioihin. Asettamani tavoitteet ovat mielestäni toteutuneet hyvin opinnäytetyössäni keräämäni tietoperustan ja korkeakouluopintojeni pohjalta. Korkeakouluopinnot on auttanut minua hahmottamaan asioimistulkkausta varsinkin terveysalalla.

Opinnäytetyön prosessin aikana olen oppinut kuinka asioimistulkilla pitää olla yleissivistävä ja ajan tasalla olevaa tietoa tulkatusta aiheesta. Jotta tulkki pystyisi tulkkamaan mahdollisimman tarkasti ja kattavasti, hänen tulee hallita molempia työkieliä. Terveysala kuitenkin vaatii tulkita erikoisalalan kielen tuntemusta, siksi sanastotyö on ammattitulkkaamisen perus edellytys.

Monelle ihmiselle varsinkin ne, jotka ovat kotoisin itämaista vaikea puhua eturauhasta ja eturauhassyövästä. Kaikki tietävät että eturauhanen on osa miehen kehoa, mutta eivät välttämättä tiedä sen sijainnista tai sen toiminnasta. Iranilaisessa kulttuurissa kaikista seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyvistä aiheista puhuminen on kiellettyä ja jopa tabua. Tämä johtuu Iranin uskonnollisesta hallinnosta, joka on kieltänyt ihmisiä puhumasta seksuaalisuudesta tai sukupuolesta julkisesti. Ihmiset mieluummin kärsivät hiljaa tai kantavat mahdolliset seuraukset sukupuolisairauksista.

Tulkkina olen havainnut miten epämukavalta iranilaiselta potilaalta tuntuu jos hän kohtaa urologin vastaanotolla naislääkäriin. Potilaalla tulee tukala tilanne puhua miesvaivoista ja oikeanlaisen sanan käyttö vaivoille vaikeutuu. Suomessa urologi tai gynekologi voi olla kumpi sukupuoli tahansa. Tämä kulttuurien välinen ero johtuu siitä, että Iranissa urologi on aina miessukupuolinen ja gynekologi on aina naissukupuolinen. Siksi tulkkaminen terveysalalla vaatii sen että tulkki ei anna omat uskonnolliset uskomuksensa ja mielipiteensä häiritä tulkkauksia.

Tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli tehdä yhteistyötä Terkkü-hankkeen kanssa ja luoda kaksikielinen suomi-persia (farsi) miesten eturauhassyöpään

liittyvä sanasto. Terkku-hankkeessa jalkautuva työ toteutetaan yhteistyössä Moniheli jäsenjärjestöjen sekä yhteistyössä Diakonia- ja Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa. Tätä kaksikielistä eturauhassyöpää liittyvä sanastoa voivat käyttää sairaanhoitaja-, terveydenhoitaja- ja asioimistulkkiopiskelijat, jotka jalkautuvat jäsenjärjestöihin ja kohtaavat kohderyhmän kanssa erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. (Moniheli ry 2021).

Löysin runsaasti eturauhassyöpään liittyvä aineistoa luotettavista lähteistä sekä suomeksi että persiaksi. Täten minulle oli helpompi kerätä termejä sanastooni aidosti yhtä aikaa rinnakkaisissa teksteissä. Kun tutkin eturauhassyöpää ja sen hoitoa toisessa työkielen maassani, sain selville miten pitkälle sen hoito ja menettelmät ovat. Tämä oli sikäli tärkeää koska vastineiden haussa ja selityksissä pystyin tekemään parhaan mahdollisen ratkaisun. Oli hyvä havaita miten lähes samanlaisia hoitomuotoja on sekä Suomessa ja toisen kielen maassani. Termejä oli tusinoittain mutta valitsin niiden joukosta ne keskeisemmät termit jonka mielestäni tulee eniten törmättyä terveydenhuolto palveluissa.

Tämän sanastotyön tekeminen oli riemukasta ja antoisa. Mielestäni onnistuin opinnäytetyön tietoperustassa tuomaan kaikki oleelliset asiat esiin, ja keräämään ajankohtaiset termit sanastooni. Työni haastavin oli käännteorioiden soveltaminen itse käänösratkaisuihin, mutta opin samalla kuinka käytännössä voin niitä käänösstrategioita käyttää.

Opinnäytetyöprosessinaikana tein mielenkiintoisen havainnon. Yhdessäkään Iranin virallisessa yliopistollisen sairaaloiden sivustoissa ei ollut näkyvissä kuvia miehen sukupuolielimen anatomiasta tai eturauhasesta. Olin tulkkaurani aikana kohdannut asiakkaita jolla on hankaluuksia puhua seksuaalisuuteen ja ihmisten yksityisalueista liittyvistä asioista ja vaivoista. Tähän löytyy selitys miksi ihmisillä on vaikeuksia puhua avoimesti näistä asioista. Koska uskonnolla on vahvat juuret ihmisen ajattelussa, ja juuri uskonto päättää mikä on kiellettyä ja missä on sananvapautta, niin seksuaalisuus on yksi niistä asioista josta ei puhuta.

Asioimistulkki osoittaa ammattitaitoaan ja eettisesti toimivuuttaan, kun omat mielipiteet ja mahdollisesti uskonnolliset uskomukset eivät häiritse tulkkaukseen. Siksi

koin tämän eturauhassyöpää liittyvä sanaston tärkeäksi että oikeanimistä termiä käytetään tulkatessa.

Tämä on sikäli merkittävä sanastotyö, koska eturauhassyöpään liittyvää sanastoa suomi–farsi-kieliparilla ei ole tehty. Toivon että jatkossa tätä sanastotyötä voitaisiin laajentaa ja muutkin kieliparit hyödyntää sanastoani tulkkauksilanteissa.

LÄHTEET

- Aiheena syöpä. Eturauhassyöpä. *Eturauhassyövän oireet ja diagnoosi*. (2020). Saatavilla 22.11.2021 <https://www.aiheenasyopa.fi/fi/eturauhassyopa/eturauhassyovan-oireet-ja-diagnoosi>
- Aikakauskirja Duodecim. (1993). Numero 10. *Syöpä-teemanumeron sanastoa*. Saatavilla 29.3.2021 <https://www.duodecimlehti.fi/duo30164>
- Boström, P.J. (2015). *Eturauhasen sairaudet*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Duodecim terveyskirjasto. (2021). Sairaudet ja hoito. Lääkärikirja Duodecim. sairaudet. Syöpä. *Sädehoito*. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01078>
- Duodecim. Käypä hoito.(3.2020). Suositukset. Eturauhassyöpä. Saatavilla 29.3.2021 Eturauhassyöpä (kaypahoito.fi)
- Duodecim. Käypähoito. Eturauhasen hyvänlaatuinen liikakasvu. Lääkehoito. Saatavilla 9.10.2021 <https://www.kaypahoito.fi/hoi11010>
- Forell, M., Haataja, M., Kiviniemi, E., Lammi, S., Siitonen, A.M., & Virolainen M. (2017). Tulkkaus terveydenhuollon ammattilaisen tukena (Vaasa). Teoksessa Ollila, S. (toim.). (2017). *Tulkkaus terveydenhuollossa. ”Lähtökohtana asiakkaan ymmärrys”*. (s.85). Vaasan yliopisto.
- Immonen, L., Weckström-Pakkala, M., Vehmas-Lehto, I. (toim.). (2011). Kääntämisen tekstilajit ja tekstilajien kääntäminen Helsinki: Hakapaino
- ISO 704 -kansainvälinen standardi 2000. Terminology work — Principles and Methods. Travail terminologique — Principes et méthodes. 2. painos. ISO copyright office. Sveitsi. Luettu 06.09.2013.
- Kaikki syövästä. Tietoa syövästä. Syöpätaudit. Eturauhassyöpä. (i.a). Saatavilla 19.11.2021 <https://www.kaikkisyovasta.fi/tietoa-syovasta/syopataudit/eturauhas-syopa/>
- Karjalainen, A., Wallenius-Penttilä, K., (toim.) (2020). Eri tavoin kommunikoivien kohtaaminen sosiaali- ja terveysalan työssä. Helsinki: Diakonia ammattikorkeakoulu.
- Kemppanen, H. (2011). Kotouttaminen ja vieraannuttaminen kääntämisessä [PowerPoint-diat]. fi-le:///C:/Users/janam/Downloads/Kotouttaminen_vieraannuttaminen_Hannu%20Kemppanen%20(1).pdf

- Koppa. Jyväskylän yliopisto. (5.2020.). Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot. Saatavilla 30.3.2021 Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot — Jyväskylän yliopiston Koppa (jyu.fi)
- Koskinen K., Vuori J., & Leminen A., (toim.). (2018). Asioimistulkkaus. Kustannus-osakeyhtiö Vastapaino Oy.
- L 1386/2010. Laki kotouttamisen edistämisestä. . <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>
- L 1397/2016. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksesta. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161397>
- L 301/2004. Ulkomaalaislaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>
- L 380/1987. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380>
- L 423/2003. Kielilaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030423>
- L 434/2003. Hallintolaki. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>
- L 586/1996. Hallintolainkäyttölaki. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960586>
- L 812/2000. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>
- Moniheli ry. Terkku-hanke. Tietoa Terkku-hankkeesta. (2021). Saatavilla 28.03.2021 <https://www.moniheli.fi/>
- Oittinen, R., & Mäkinen, P. (toim.) (2007). Alussa oli käänös. 5.painos. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.
- Ollila, S (toim.). (2017). Tulkkaus terveydenhuollossa. ”Lähtökohtana asiakkaan ymmärrys”. [Tutkimuksellinen projekti, Vaasan yliopisto.] https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7782/isbn_978-952-476-734-7.pdf?sequence=1
- Pasanen, P. (2/2011). Terminfo. Kotouttaminen ja vieraannuttaminen sanastontekijän vastinetyössä. Saatavilla 29.3.2021 <http://www.terminfo.fi/sisalto/kotouttaminen-ja-vieraannuttaminen-sanastontekijan-vastinetyossa-170.html>
- Paunonen, R. (2010). Valmistautuminen ja informaation välittäminen konsekutiivitulkkausessa, poistojen, lisäysten ja korvausten näkökulmasta [Pro gradu-tutkielma, Kieli- ja käännöstielen laitos, Tampereen yliopisto] <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/81863/gradu04507.pdf?sequence=1>

<https://www.terveyskyla.fi/syopatalo/sy%C3%B6p%C3%A4taudit/eturauhassy%C3%B6p%C3%A4eturauhanen-ja-eturauhasen-sy%C3%B6p%C3%A4>

Tieteen termipankki. (i.a.). Käännöstieteen termistö. Saatavilla 29.3.2021

<https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/K%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6stiede>

Tiittula, L. (2021). Johdatusta kääntämiseen ja käännöstieteeseen. Saatavilla

29.3.2021 <https://docplayer.fi/21520733-Johdatusta-kaantamiseen-ja-kaannostieteeseen.html>

TSK ry. Saatavilla 19.10.2021 <http://www.tsk.fi/fi/info/TerminologianSanasto.pdf>

Vehmas-Lehto, I. (2002). Kopiointia vai kommunikointia. Johdatus käännösteoriaan. 3.painos. Helsinki: Hakapaino Oy.

یحیی، ع، جهرمی، م، & عزیزی، د. (۱۳۴۲). بررسی آمار سرطانهای پروستات. [چکیده]. جلد ۲۱

شماره ۴ صفحات ۳۱۶-۳۰۳. <http://tumj.tums.ac.ir/article-۱-۲۷۸۳-fa.html>

SANASTOTYÖN FARSINKIELISTEN TERMIEN LÄHTEET

Haghighat, M.S., Deris, A. (1399). Modeling the androgen deprivation therapy in metastatic castration resistant prostate cancer and identifying the responder and non-responder patients before starting the treatment. [Tiivistelmä]. Faculty of Sciences,, Arak University, Arak, Iran http://jdb.iau-tnb.ac.ir/article_680722.html

MOT sanakirja (i.a). Androgeenit. Saatavilla <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi>

MOT sanakirja (i.a). Biopsia. Saatavilla <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/biopsia>

MOT sanakirja (i.a). Endokriininen hoito. Saatavilla <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/endokriinen%20hoito>

MOT sanakirja (i.a). Erektiovaikeudet. Saatavilla <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/erektiovaikeudet>

MOT sanakirja (i.a). Eturauhanen. Saatavilla <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/eturauhanen>

MOT sanakirja. (i.a). *Korkea kerta-annos*. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/Korkea%20kerta-annos>

MOT sanakirja. (i.a). *Etäpesäke*. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/et%C3%A4pes%C3%A4ke>

MOT sanakirja. (i.a). Fisteli. Saatavilla <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/fisteli>

MOT sanakirja. (i.a). *Imusolmuke*. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/imusolmuke>

MOT sanakirja. (i.a). Lantio. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/lantio->

MOT sanakirja. (i.a). *Merkkiaine*. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/merkkiaine>

MOT sanakirja. (i.a). Prostatitiitti. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/prostatitiitti>

- MOT sanakirja. (i.a). Radikaalihoito. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/radikaalihoito>
- MOT sanakirja. (i.a). Rectum. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/english-farsi/rectum>
- MOT sanakirja. (i.a). *Relapsi*. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/relapsi>
- MOT sanakirja. (i.a). Remissio. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/english-farsi/remission>
- MOT sanakirja. (i.a). *Sädehoito*. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/s%C3%A4dehoito>
- MOT sanakirja. (i.a). *Virtasumpi*. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/virtsaumpi>
- MOT sanakirja. *Stereotaktinen*. Saatavilla 25.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/stereotaktinen>
- MOT sanakirjat.(2021). *Androgeenit*. Saatavilla 23.10.2021 <https://www.sanakirja.fi/finnish-farsi/ANDROGEENI>
- Saatavilla 23.10.2021 <http://electrotabeshdar-man.ir/%D8%A8%D8%B1%D8%A7%DA%A9%DB%8C-%D8%AA%D8%B1%D8%A7%D9%BE%DB%8C>
- (i.a). Veri virtsassa tai siemennesteessä. Saatavilla 23.10.2021 <https://cri.tums.ac.ir/2020/04/06/%d8%b3%d8%b1%d8%b7%d8%a7%d9%86-%d9%be%d8%b1%d9%88%d8%b3%d8%aa%d8%a7%d8%aa/?tknfv=678B2868JLMNOPQRSTUVWXYZABCD7F15>
- Saatavilla 23.10.2021 <https://cri.tums.ac.ir/2020/04/06/%D8%B3%D8%B1%D8%B7%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/>
- Saatavilla 23.10.2021 <https://cri.tums.ac.ir/2020/04/06/%D8%B3%D8%B1%D8%B7%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/>
- Saatavilla 23.10.2021 <https://cri.tums.ac.ir/2020/04/06/%D8%B3%D8%B1%D8%B7%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/>

<https://cri.tums.ac.ir/2020/04/06/%D8%B3%D8%B1%D8%B7%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/A/>

PSA. Saatavilla 23.10.2021 (i.a). پژوهشکده سرطان. همه چیز درباره سرطان پروستات

<https://cri.tums.ac.ir/2020/04/06/%D8%B3%D8%B1%D8%B7%D8%A7%D9%86-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/A/>

بورد تخصصی جراحی کلیه و مجاری ادراری. ناباروری مردان و اختلالات (i.a). دکتر پیمان صالحی. Saata-

villa 23.10.2021 <https://www.dr-salehi.ir/article/29279/%D8%AC%D8%B1%D8%A7%D8%AD%DB%8C-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/A/>

دکتر پیمان صالحی. بورد تخصصی جراحی کلیه و مجاری ادراری. ناباروری مردان و اختلالات جنسی. انواع

Saata- villa 23.10.2021 <https://www.dr-salehi.ir/article/29279/%D8%AC%D8%B1%D8%A7%D8%AD%DB%8C-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/A/>

تراش (i.a). دکتر محسن وریانی. روشهای جراحی بسته پروستات. روشهای جراحی بسته پروستات

Saata- villa 23.10.2021 <http://dr-vari-riani.ir/%D8%B1%D9%88%D8%B4%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%AC%D8%B1%D8%A7%D8%AD%DB%8C-%D8%A8%D8%B3%D8%AA%D9%87-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D8%A7/A/>

عسگری، م.، محمدی، ف.، & پروین، م. (۱۳۸۳). بررسی مقایسه‌ای بین نمره گلیسون بیوپسی‌های پروستات و نمونه‌های رادیکال پروستاتکتومی. بررسی مقایسه‌ای بین نمره گلیسون بیوپسی‌های پروستات و نمونه‌های رادیکال پروستاتکتومی. نمره گلیسون پروستات. [چکیده]. جلد ۱۱ شماره ۴۴ صفحات ۹۹۸-۹۹۳. <http://rjms.iums.ac.ir/article-1-101-fa.html>

مهد آگاهی مادران. سلامت زنان و مردان. سلامت مردان (i.a). Lantion imusolmukkeen etäpesäke. Saatavilla 23.10.2021 <https://mom.ir/mag/categories/prostate-cancer>

مهد آگاهی مادران. سلامت زنان و مردان. سلامت مردان (i.a). Vaikeudet virtsaamisen aloittamisessa ja pidättämisessä. Saatavilla 23.10.2021 <https://mom.ir/mag/categories/prostatic>

مهد آگاهی مادران. سلامت زنان و مردان. سلامت مردان (i.a). Siemenheittotiehyet. Saatavilla 23.10.2021 <https://mom.ir/mag/categories/prostate-cancer>

مهد آگاهی مادران. سلامت زنان و مردان. سلامت مردان. بزرگی خوش خیم پروستات (هابیرپلازی خوش خیم پروستات). prostatahyperplasia. Saatavilla 23.10.2021 <https://mom.ir/mag/categories/prostatic>

مهد آگاهی مادران. سلامت زنان و مردان. سلامت مردان. بزرگی خوش خیم غده پروستات. (i.a). Saatavilla 24.10.2021 <https://mom.ir/mag/categories/prostatic>

مرکز تحقیقات ارولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران. بیمارستان سینا. (۱۴۰۰). درمانهای محرومیت از آندروژن برای سرطان پروستات و SARS-CoV. Saatavilla 25.10.2021

<https://urc.tums.ac.ir/2021/08/31/%D8%AF%D8%B1%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D9%85%D8%AD%D8%B1%D9%88%D9%85%DB%8C%D8%A-%D8%A7%D8%B2-%D8%A2%D9%86%D8%AF%D8%B1%D9%88%DA%98%D9%86-%D8%A8%D8%B1%D8%A7%DB%8C-%D8%B3%D8%B1%D8%B7%D8%A7/>

LIITE 1. Eturauhassyöpään liittyvä sanasto suomi—persia (farsi)

Suomi	Määritelmä	Persia(farsi)
Androgeenidepri-vaatiohoito (ADT)	Varhain aloitettu hormonihoito, josta on hyötyä paikallisesti levinneelle tai paikallisiin imusolmukkeisiin metastasoinutta eturauhassyöpää sairastaville. (Duodecim lehti, i.a.).	درمانهای محرومیت از آندروژن
Androgeenit	Mieshormoonien eristys kiveksissä (Käypä hoito, 2021).	هورمون جنسی (مردانه)
Biopsia (eturauhassyöpä)	Koepalan tai solunäytteen ottaminen (Duodecim lehti, i.a.).	نمونه برداری (بیوپسی) از سرطان پروستات
Brakysterapia: suuren annosnopeuden kudoksen-sisäistä sädehoito HDR=brakysterapia	Uudempi hoitomuoto, jossa eturauhasen sisään viedään neutroloja, joihin annostellaan suuriannoksinen säteilylähde. (Aiheena syöpä, 2020).	پرتودرمانی داخلی (براکیتراپی) تابش مقادیر اشعه بالا به داخل بافتها
Endokriininen hoito	Endokriininen hoito on ensisijainen vaihtoehto, kun paikallinen radikaalihoito (radikaalileikkaus tai	درمان غدد درون ریز

	sädehoito) ei ole mahdollinen. (Käypä hoito, 2021).	
Erektiovaikeudet	Erektiohäiriöllä tarkoitetaan kyvyttömyyttä saavuttaa tai ylläpitää riittävä erektio seksuaalisesti tyydyttävän tapahtuman suorittamiseksi. Erektiohäiriö on aina oire jostain sairaudesta. (Terveys kirjasto, 2021.)	اختلال نعوظ
Eturauhanen	Miehen virtsaputken tyven ympärillä sijaitseva noin luumun kokoinen lisäsukupuolirauhanen, jonka erite työntyy siemensyöksyn edellä useasta laskuaukosta virtsaputkeen (Terveyskirjasto, 2021.)	پروستات
Eturauhasen hyvänlaatuinen liikkasvu	Virtsarakon alapuolella oleva eturauhanen kasvaa ja painaa virtsarakkoa sekä eturauhasen läpi kulkevaa virtsaputkea (Käypä hoito, 2020.)	بزرگی خوش خیم غده پروستات

Eturauhasen höyläys	Virtsaputken kautta erityisen instrumentin (resektoskoopin) avulla tehtävä eturauhasen osittaispoistoleikkaus. (Terveyskirjasto, 2021.)	جراحی تراش پروستات
Eturauhasen tunnistelu (tupeeraus per rectum, TPR)	Primaaritutkimus jossa eturauhasta tunnustellaan peräaukon kautta ja selvitetään rauhasen koko ja mahdolliset kyhmyt. (Terveyskylä, 2021).	معاینه پروستات از طریق مقعد
Eturauhassyövän seulonta	Eturauhassyöpä voidaan todeta PSA-määritykseen perustuvassa seulonnassa jo hyvin varhaisessa vaiheessa. (Terveyskylä, 2018.)	غربالگری سرطان پروستات
Fisteli	Kahden ontelon tai ontelon ja ihon pinnan, esim. virtsaputken ja peräsuolen, välinen epänormaali yhteys	فیستول
Gleasonin pisteys	Gleasonin luokituksessa tutkitaan koe-palasta kasvaimen yksittäisiä rauhasrakenteita ja niiden	نمره گلیسون پروستات

	yksityiskohtia. (Aiheena syöpä, 2020).	
GnRH-analogi	Ihmisen oman elimistön tuottama hormonia jäljittelevä lääke, joka ohjaa sukuhormonien muodostumista.	داروی آزاد کننده گنادوتروپین
Heikko tai katkeileva virtsasuihku	Eturauhassyövän ensioireet. Myös eturauhasen hyvänlaatuisen liikakasvun yhteydessä ilmenee samanlaisia oireita. (Terveyskirjasto, 2021.)	کاهش یا قطع فشار جریان ادرار
Histologinen tutkimus	Kasvaimesta otetun palan histologisella tutkimuksella on keskeinen asema syövän toteamisessa. (Kaikki syövästä, i.a.)	آزمایش بافت شناسی
Jättisytostaattihoido	Hyvin suuriannoksinen solunsalpaajahoido. (Duodecim lehti, i.a.)	شیمی درمانی گسترده

Jäännösvirtsa	Rakkoon jäänyt virtsa. (Vaasan keskus sairaala, 2015.)	احتباس ادرار مثانه ای
Karsinogeeni	Kemiallinen, fysikaalinen, biologinen tai muu tekijä, joka aiheuttaa syöpää. (Kaikki syövästä, i.a.)	ماده سرطانزا یا (کارسینوژن)
Kemosädehoito	Yleistyvä syövänhoitomenetelmä, jossa annetaan samanaikaisesti sädehoitoa ja lääkehoitoa. (Kaikki syövästä, i.a)	ترکیب شیمی درمانی و پرتو درمانی
Kipu tai polttelu	Eturauhassyövän aiheuttama oire joka ilmenee muutoksina virtsaamisessa. (Aiheena syöpä. Eturauhassyöpä. Eturauhassyövän oireet ja diagnoosi, 2020).	احساس درد یا سوزش
Kivulias siemensyöksy	Eturauhassyöpä saattaa aiheuttaa muutoksia sukupuolitoiminnassa. (Aiheena syöpä. Eturauhassyöpä. Eturauhassyövän oireet ja diagnoosi, 2020).	نعوظ دردناک

<p>Korkea kerta-an-noksineen stereo-taktinen sädehoito</p>	<p>Korkeaenerginen sä-teily aiheuttaa kudok-sessa veden ja mui-den molekyyliden ioni-soitumista ja kemialli-sesti aktiivisia radi-kaaleja, jotka puoles-taan reagoivat voi-makkaasti ja vaurioit-tavat solujen lisään-tymiselle tärkeitä suuria molekyylejä. Kun solussa tapah-tuu riittävä määrä sä-devaurioita, se ei pysty korjaamaan niitä ja solu kuolee. (Terveyskirjasto, 2021).</p>	<p>رادیو استریوتاتییک پرتو درمانی تک دوزیا مقدار بالا</p>
<p>Lantion imusol-mukkeen etä-pesäke</p>	<p>Syöpäpotilaat koke-vat oireita jotka johtu-vat etäpesäkkeistä, ja siten vaihtelevat etäpesäkkeiden si-jainnin mukaan. Etäispesäkkeitä esiintyy yleisimmin luustossa, keuh-koissa, maksassa, vatsaontelossa, iholla, imusolmuk-keissa ja aivoissa. (Terveyskylä, 2018.)</p>	<p>متاستاز (گسترش سلولی) در عدد لنفاوی لگن</p>

Latenttinen eturauhassyöpä	Piilevä, oireetomassa vaiheessa oleva syöpä. (Suomalainen eturauhassyöpä, 2020.)	سرطان بدون علامت پروستات
Luuston gamma-kuvaus	Eturauhassyövän tavallisin leviämipaikka on luusto. Radioisotooppikartoitus on ensisijaistutkimus luuston etäpesäkkeitä epäiltäessä. (Käypä hoito, 2020.)	گاما اسکن استخوان
Merkkiaine	Merkkiaine on kasvainkudoksesta kehon nesteeseen erittyvä aine. Merkkiaineen löytyminen tai sen pitoisuuden suureneminen voi viitata syövän ilmaantumiseen tai uusiutumiseen. (Kaikki syövästä, i.a.)	ماده ردیاب
Metastaasi	Levitessään syöpä alkaa tehdä etäpesäkkeitä. Etäpesäkkeet (eli metastaasit) syntyvät, kun syöpäsolut lähtevät liikkeelle emokasvaimesta verenkierron tai imunesitekierron välityksellä	اطلاق سلول های سرطانی به بافت های دیگر بدن

	ja kiinnittyvät muihin elimiin (Kaikki syövästä, i.a.)	
Onkogeneeni	Syöpägeeni (Kaikki syövästä, i.a.)	ژن سرطانی یا ژن های تومورزا
PET-kuvaus (positroniemissiotomografia)	Positroniemissiotomografia eli PET-kuvantaminen on isotooppilääketieteen menetelmä, jossa laskimoon ruiskutettu säteilevä merkkiaine hakeutuu kohteeseen, minkä jälkeen PET-kamerassa sijaitseva detektorirengas havaitsee tämän säteilyn. (Duodecim lehti)	برش نگاری پوزیترونیکی
Pienen annosnopeuden sädehoito (LDR-Brakyyterapia)	Eturauhasen sisään asetetaan pieniä jyväisiä, jotka sisältävät radioaktiivista isotooppia. (Aiheena syöpä, 2020).	نزدیک درمانی پرتوی با تابش پایین

Prostatahyperplasia	Eturauhasen hyvänlaatuinen liikakasvu (prostatahyperplasia) on normaali ikääntymiseen liittyvä ilmiö. (Terveyskirjasto, 2021.)	هابیرپلازی خوش خیم پروستات
Prostatiitti	Eturauhastulehdus, jolle oireet voivat olla mm. alavatsa- ja sukupuolielinkivut, tihentynyt virtsaamistarve ja kirvely virtsaatessa. (Terveyskirjasto, 2021.)	پروستاتیٹ
PSA	PSA eli prostataspesifinen antigeeni on proteiini, jota tuottavat sekä normaalit että pahanlaatuiset eturauhassolut. (Aiheena syöpä, 2021).	یک نوع پروتئین است که هم توسط سلول‌های سالم پروستات و هم سلول‌های سرطانی پروستات ساخته می‌شود
Radikaalihoito	Kirurginen tai sädehoito, jolla kasvain poistetaan tai tuhoetaan kokonaan (Suomalainen eturauhassyöpä, 2020.)	درمان رادیکالی
Rakkularauhanen	Parillinen elin, joka muodostaa valtaosan siemennesteestä; poistetaan radikaalisen prostatektomian	غده وزیکولی

	yhteydessä (Suomalainen eturauhassyöpä, 2020.)	
Rectum	Peräsuoli (Suomalainen eturauhassyöpä, 2020.)	رکتوم (راست روده)
Relapsi uusiutuma, taudin uusiutuminen	Oireiden palaaminen näennäisen parantumisen jälkeen (duodecim lehti)	عود کردن
Remissio	Taudin elpymävaihe (mahdollisesti väliaikainen). (Syöpäsanoasto).	بهبودی
Retrogradinen ejakulaatio	Suurentuneen eturauhasen höyläysleikkauksen ja halkaisuleikkauksen vaikutus seksuaalitoimintoihin (Käypä hoito, 2021.)	انزال پس گرد
Siemenheittotiehyet	Ductus ejaculatorius; eturauhasen sisällä sijaitsevat ohuet tiehyet, joista toinen on vasemman ja toinen oikean siemenjohtimen loppuosa	وزیکول های سمینال

	(Terveyskirjasto, 2021.)	
solunsalpaaja, sytostaatti	Solunsalpaajat eli sytostaatit ovat yksi syövän hoitoon käytävissä olevista lääkeaineryhmistä. Ne vaurioittavat soluja siten, että solut eivät pysty jakautumaan ja kuolevat (Terveyskirjasto, 2021.)	شیمی درمانی
Syöpä	Ihmisen elimistö rakentuu soluista. Normaalisti elimistön solujen jakautuminen on tarkasti säädeltyä siten, että uusia soluja syntyy vanhojen ehtiessä elinkaarensa päähän. Joskus solu kuitenkin alkaa kasvaa ja jakaantua epänormaalisti. Hallitsemattomasti jakaantuvista soluista muodostunut massaa	سرطان

	kutsutaan kasvaimiksi (Kaikki syövästä, i.a.)	
Syövän aggressiivisuus	Syöpäsolujen pahanlaatuisuusaste	مرحله تهاجمی سرطان
Sädehoito	Sädehoito on leikkaushoidon vaihtoehto. Sädehoidossa käytetään suurienergistä, ionisoivaa säteilyä, jonka avulla aiheutetaan syöpäsoluihin (DNA) kuolettavia vaurioita niin, ettei syöpä voisi enää toipua ja levitä. (Kaikki syövästä, i.a.)	پرتو درمانی
Tihentynyt virtsaamistarve, etenkin öisin	Jos virtsaamistarvetta on yli kahdeksan kertaa vuorokaudessa tai virtsapakko herättää useita kertoja yössä, asia alkaa yleensä häiritä, ja puhutaan tiheävirtsaamisesta eli pollakisuriasta (Terveyskirjasto, 2021.)	تکرر ادرار شبانه

<p>Toistuva kipu tai jäykkyys alaselässä, lantion alueella tai reisien yläosassa</p>	<p>Eturauhassyöpä saattaa aiheuttaa näitä oireita. Nämä oireet voivat olla merkki myös jostain muusta sairaudesta, kuten eturauhasen hyvänlaatuisesta liikkakasvusta tai eturauhastulehduksesta (Aiheena syöpä, 2020.)</p>	<p>وجود درد در لگن و ران و کمر</p>
<p>Transrektaalinen kaikututkimus (TRU)</p>	<p>Tarkin eturauhasen kuvantamismenetelmä. peräsuoleen vietävällä anturilla tehty transrektaalinen kaikututkimus, jossa eturauhasen koko, muoto ja sisäinen kaikurakenne huomioidaan. (Duodecim lehti, i.a.)</p>	<p>سونوگرافی مقعدی</p>
<p>TURP (Transurethral Resection of Prostate)</p>	<p>eturauhasen höyläysleikkaus (Käypä hoito, 2021.)</p>	<p>تراشیدن پروستات از طریق مجرای ادراری</p>
<p>Urologia</p>	<p>Virtsaelintautioppi; virtsateitä ja miehen sukupuolielimiä sekä niiden tauteja tutkiva lääketieteen alue</p>	<p>شاخه ای از علم پزشکی است که بر بیماریهای دستگاه ادراری و دستگاه تناسلی مردان تمرکز دارد</p>

	(Terveyskirjasto, 2021.)	
Vaikeudet virtsaamisen aloittamisessa ja pidättämisessä	Suurentunut eturauhanen aiheuttaa oireita, jotka johtuvat virtsan kerääntymisestä rakkoon ja rakkon tyhjentymisen ongelmista. pahimmillaan pidätyskyvyn häiriöinä. (Terveyskirjasto)	بی اختیاری ادراری
Veri virtsassa tai siemennesteessä	Siemennesteessä voi esiintyä verta kaikenikäisillä miehillä. Verisyys johtuu rakkularauhasen verenpurkaumasta. Joskus siemennesteessä näkyy verta eturauhasen kiputilan yhteydessä. Verinen siemenneste on yleensä vaaratonta.(Terveyskylä, 2021.)	مشاهده خون در ادرار یا مایع منی
Virtsaumpi	Virtsaummella tarkoitetaan sitä, että virtsaa kertyy rakkoon, mutta sitä ei saada virtsatuksi. Yleisin	احتباس ادرار

	virtsaummen syy miehillä on eturauhasen hyvänlaatuinen liikakasvu. (Terveyskirjasto, 2021.)	
--	---	--

